

Aan

De voorzitter van het bestuurscollege van het openbaar lichaam Sint Eustatius

Adres kantoor Curaçao

De Rouvilleweg 39

Willemstad, Curaçao

Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten

Frontstreet 26

Convent Building

Philipsburg, Sint Maarten

Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba

L.G. Smith Boulevard 68

La Piccola Marina

Oranjestad, Aruba

Telefoon (+297) 5832800

Datum

18 november 2024

Ons kenmerk

Cft 202400134

Pagina

1/7

Uw kenmerk

Bijlage

2

E-mail info@cft.cw

Internet www.cft.cw

Onderwerp

Reactie derde uitvoeringsrapportage en advies derde ontwerpbegrotingswijziging 2024

Geachte mevrouw Francis,

Op 5 november 2024 ontving het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) de uitvoeringsrapportage (UR) van Sint Eustatius over het derde kwartaal van 2024. Deze UR had uiterlijk op 29 oktober 2024 moeten zijn aangeleverd bij het Cft. De derde UR bevat de derde ontwerpbegrotingswijziging (OBW) van het begrotingsjaar 2024. Met dit schrijven ontvangt u de reactie van het Cft op de UR en het advies van het Cft bij de derde OBW 2024.¹ In bijlage 1 bij deze brief vindt u een nadere uitleg en cijfermatige onderbouwing bij de reactie en het advies.

Oordeel

Gelet op de resultaten tot en met het derde kwartaal van 2024, acht het Cft Sint Eustatius in staat om het tekort van 2023 (USD 2,1 miljoen) al dit begrotingsjaar volledig te compenseren. Het is daarvoor wel van belang dat het openbaar lichaam de lasten beheerst op het niveau zoals begroot.

Met de derde OBW 2024 verhoogt Sint Eustatius de lasten voor meerdere categorieën. Uit de OBW blijkt echter niet of de lastenverhogingen een structurele doorwerking hebben op de meerjarenbegroting 2025-2028. De OBW is op dit punt onvolledig.

Vervolg

Op 7 november 2024 informeerde de staatssecretaris van BZK het openbaar lichaam middels de oktobercirculaire over incidentele toevoegingen aan de vrije uitkering.² Het Cft adviseert Sint Eustatius deze toezegging alvast (meerjarig) in de begroting te verwerken met de derde OBW 2024.

Tot slot verzoekt het Cft Sint Eustatius na te gaan of de in de derde OBW opgenomen lastenverhogingen een structurele doorwerking hebben en dit zo nodig met de eerste OBW 2025 in de begroting 2025 te verwerken.

De OBW die u aanbiedt aan de eilandsraad dient conform artikel 17 lid 4 van de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES) vergezeld te gaan van dit advies en een toelichting op de wijze waarop met het advies rekening is gehouden.

Toelichting

Resultaat

Sint Eustatius realiseerde tot en met het derde kwartaal 2024 een voorlopig positief resultaat van USD 6,9 miljoen. Dit voorlopige overschot wordt voornamelijk verklaard door een in het derde kwartaal ontvangen toevoeging aan de vrije uitkering en achterblijvende personeelslasten. Het openbaar lichaam verwacht voor 2024 een overschot van USD 2,1 miljoen als eindresultaat. Het Cft heeft hier positief op geadviseerd gezien de beperkte liquiditeit van Sint Eustatius.

In 2023 realiseerde Sint Eustatius een tekort van USD 2,1 miljoen. Het Cft adviseerde Sint Eustatius bij de jaarrekening van 2023 om dit tekort te compenseren met overschotten in 2024 en 2025, in lijn met de Wet FinBES.³ Uit de derde UR en de derde OBW 2024 blijkt dat Sint Eustatius dit begrotingsjaar al in staat is het volledige tekort te compenseren,⁴ mits Sint Eustatius in het vierde kwartaal de lasten beheerst op het niveau zoals begroot.

Derde OBW 2024

Met de derde OBW 2024 verhoogt Sint Eustatius de baten per saldo met USD 4,0 miljoen en de lasten met USD 3,1 miljoen. Het openbaar lichaam verwerkt in de derde OBW een verhoging van de vrije uitkering en voldoet daarmee aan het verzoek van het Cft bij de tweede UR 2024.⁵ Daarnaast verlaagt Sint Eustatius de baten samenhangend met de zeehaven als gevolg van tegenvallende opbrengsten in het derde kwartaal. Het Cft adviseerde Sint Eustatius eerder deze baten nauwlettend in de gaten te houden.⁶

Sint Eustatius verhoogt de lasten, exclusief bijzondere uitkeringen, met USD 3,1 miljoen tot USD 25,7 miljoen. Het openbaar lichaam neemt extra personeelslasten op in de begroting als gevolg van de verhoging van het minimumloon, de harmonisatie van het loongebouw met de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN) en tijdelijke vervanging van langdurig zieke medewerkers. Ook verhoogt Sint Eustatius de lasten voor juridische aangelegenheden, de bijdrage aan de Rekenkamer en de post onvoorzien. Het Cft heeft geen opmerkingen bij de lastenverhogingen in 2024, maar verzoekt Sint Eustatius wel om de structurele doorwerking inzichtelijk te maken en dit met de eerste OBW 2025 te verwerken in de begroting 2025.

Liquiditeitspositie

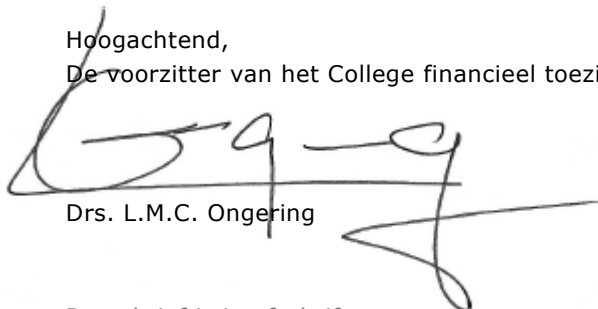
Eind september 2024 beschikte Sint Eustatius over USD 71,9 miljoen aan liquide middelen. Hiervan was USD 5,7 miljoen vrij besteedbaar, een aanmerkelijke verbetering ten opzichte van het saldo ultimo juni 2024. Dit wordt met name verklaard door de (deels incidentele) verhoging van de vrije uitkering. Het Cft herhaalt zijn oproep aan Sint Eustatius om een plan op te stellen om de weerstandcapaciteit van het openbaar lichaam te verhogen.⁷ Het Cft verzoekt daarbij ook de mate van liquiditeit te betrekken.

Financieel beheer

De derde UR bevat een beknopte toelichting over de stappen die Sint Eustatius in het derde kwartaal van 2024 zette om het financieel beheer verder op orde te brengen. De inspanningen van Sint Eustatius zijn met name gericht op het verbeteren van de interne beheersing. Zo is er een intern auditplan opgesteld en zijn de interne controles versterkt. Het Cft waardeert de stappen die het openbaar lichaam zet ter verbetering van de administratieve organisatie en interne beheersing. In de toelichting op de verbetering van het financieel beheer ontbreekt echter de koppeling met (de weg naar) een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening. Het Cft verzoekt Sint Eustatius in kaart te brengen welke stappen gezet moeten worden om een goedkeurende controleverklaring te kunnen verkrijgen en in de uitvoeringsrapportages over de voortgang te rapporteren.

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Drs. L.M.C. Ongering

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De eilandsraad van het openbaar lichaam Sint Eustatius
Het hoofd Financiën van het openbaar lichaam Sint Eustatius

Bijlage 1: Uitleg en cijfermatige onderbouwing

Tabel 1 geeft de realisatie tot en met het derde kwartaal van 2024, de begroting 2024, inclusief de derde OBW 2024, en de procentuele realisatie ten opzichte van de begroting, inclusief wijzigingen, weer. Daarnaast toont tabel 1 de baten en lasten samenhangend met bijzondere uitkeringen.

Tabel 1: Overzicht baten en lasten (in miljoenen USD)⁸

	3e UR 2024	Begroting 2024 incl. 3e OBW 2024	Realisatie
Baten	22,1	27,8	79%
Vrije uitkering	17,3	21,7	80%
Lokale heffingen ⁹	3,0	3,9	77%
Rentebaten en overige baten	1,7	2,2	78%
Lasten	15,1	25,7	59%
Personeelslasten	8,5	15,0	56%
Huisvestingslasten	1,0	2,0	48%
Exploitatielasten	1,6	2,6	62%
Kantoorkosten	0,5	0,8	68%
Representatie- en communicatiekosten	0,6	0,8	74%
Vervoersmiddelen	0,2	0,2	84%
Afschrijvingslasten	0,3	0,4	72%
Algemene lasten	0,9	1,3	69%
Subsidies en bijdragen	1,4	2,4	59%
Overige lasten	0,2	0,3	65%
Bijzondere uitkeringen (baten en lasten)	18,4	18,4	100%
Resultaat	6,9	2,1	-

Bron: derde uitvoeringsrapportage en derde ontwerpbegrotingswijziging 2024 van Sint Eustatius.

Baten

Sint Eustatius realiseerde tot en met het derde kwartaal van 2024 USD 22,1 miljoen aan reguliere baten, exclusief baten uit bijzondere uitkeringen. Het grootste deel hiervan, USD 17,3 miljoen, betreft ontvangsten uit de vrije uitkering.

De staatssecretaris van BZK kondigde op 7 november 2024 een incidentele verhoging van de vrije uitkering aan voor onder meer het natuur- en milieubeleidsplan en de organisatie van Statia Day 2026.

Sint Eustatius realiseerde tot en met het derde kwartaal van 2024 USD 3,0 miljoen aan baten uit lokale heffingen, in lijn met de begroting. Alleen de baten uit de zeehaven blijven licht achter bij de begroting. Sint Eustatius past de raming van deze baten voor 2024 daarom met de derde OBW aan.

Lasten

Sint Eustatius realiseerde tot en met het derde kwartaal van 2024 USD 15,1 miljoen aan reguliere lasten, exclusief de lasten gerelateerd aan bijzondere uitkeringen. De lasten, met name de personeelslasten, blijven achter bij de (gewijzigde) begroting.

Personeelslasten

Met gewijzigde wetgeving, met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022, heeft Sint Eustatius de 36-urige werkweek ingevoerd voor ambtenaren van het openbaar lichaam. Ook is het loongebouw van het openbaar lichaam geharmoniseerd met het loongebouw van de RCN. De extra lasten die hier uit voortvloeien, moet Sint Eustatius deels nog uitbetalen in het vierde kwartaal van 2024. Sint Eustatius verwacht de gehele personeelsbegroting in 2024 te realiseren.

Algemene kosten en subsidies & financiële bijdragen

Met de derde OBW 2024 verhoogt Sint Eustatius de post algemene kosten en de post subsidies & financiële bijdragen. De algemene kosten worden verhoogd in verband met hogere juridische kosten en boetes dan verwacht. Hoewel niet expliciet vermeld in de derde UR, veronderstelt het Cft dat deze kosten samenhangen met de aan het openbaar lichaam opgelegde dwangsom voor het niet beveiligen van de klif. Het Cft is van oordeel dat de begroting en de uitvoeringsrapportages onvoldoende inzicht geven in de financiële risico's van de klif. Het openbaar lichaam kondigt aan in de vierde UR van 2024 een gedetailleerde risicoanalyse te presenteren. Het Cft verzoekt in deze analyse ook expliciet in te gaan op de (mogelijke) gevolgen van het klifproject en lopende rechtszaken voor de begroting.

De post subsidies & financiële bijdragen wordt verhoogd met USD 0,1 miljoen voor een bijdrage aan de Rekenkamer van Sint Eustatius. Het is voor het Cft niet duidelijk of het hier gaat om een incidentele of een structurele bijdrage. Het Cft verzoekt Sint Eustatius dit toe te lichten.

Bijzondere uitkeringen

Sint Eustatius ging tot en met het derde kwartaal van 2024 voor USD 18,4 miljoen aan verplichtingen aan die samenhangen met bijzondere uitkeringen. Het openstaand saldo aan ontvangsten voor bijzondere uitkeringen bedroeg ultimo september 2024 USD 58,9 miljoen, een daling van USD 3,2 miljoen ten opzichte van de stand ultimo juni 2024.

Sint Eustatius licht in de derde UR toe te werken naar een formele afwikkeling van oude of verlopen bijzondere uitkeringen. Waar nodig zal Sint Eustatius het desbetreffende ministerie verzoeken om verlenging van de periode waarin de bijzondere uitkering besteed moet worden. Het Cft vraagt al langer aandacht voor opschoning van de administratie van bijzondere uitkeringen. Het Cft spoort het openbaar lichaam aan dit project zo spoedig mogelijk af te ronden, zodat ook duidelijkheid ontstaat over de bedragen die nog resteren onder afgeronde bijzondere uitkeringen.

Liquiditeitspositie

Uit de derde UR blijkt dat Sint Eustatius eind september 2024 beschikte over USD 71,9 miljoen aan liquide middelen. Dit is een stijging van USD 3,8 miljoen ten opzichte van de stand ultimo juni 2024 van USD 68,1 miljoen. Het overgrote deel van de liquide middelen is geormerkt voor bijzondere uitkeringen.

Aan het eind van het derde kwartaal van 2024 resteerde USD 5,7 miljoen aan vrij besteedbare middelen, een aanzienlijke verbetering ten opzichte van het eerste en tweede kwartaal van 2024.

Collectieve sector

Het Cft rapporteert in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) jaarlijks, gelijktijdig met het doorzenden van de jaarrekening, over de voorlopige uitgaven-, inkomsten-, tekort- en schuld cijfers van de collectieve sector van de openbare lichamen aan de minister van BZK.¹⁰ Voor Sint Eustatius is echter niet recentelijk vastgesteld welke rechtspersonen tot de collectieve sector behoren, waardoor het opstellen van bovengenoemde rapportage en toetsing van de rentelastnorm niet mogelijk zijn. Om tot een actualisatie van de collectieve sector te komen heeft het Cft in samenwerking met het CBS een uitvraag gedaan naar de ontwikkeling binnen de collectieve sector van Sint Eustatius.¹¹ Sint Eustatius reageerde op 6 juni 2024 op dit voorstel. Het Cft gaat in overleg met het CBS na hoe zo snel mogelijk tot een actuele vaststelling van de collectieve sector van Sint Eustatius kan worden gekomen, en informeert u over de vervolgstappen.

Bijlage 2: Eindnoten

---

¹ Op basis van artikel 22 van de Wet FinBES reageert het Cft op de derde UR 2024. Het Cft adviseert op basis van artikel 21 lid 2 jo. artikel 17 lid 2 van de Wet FinBES bij de derde OBW 2024. Het toetsingskader voor de beoordeling van de UR en de OBW wordt gevormd door de Wet FinBES aangevuld met de in het Besluit begroting en verantwoording openbare lichamen BES (BBV BES) opgenomen criteria.

² Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, kenmerk 2024-0000834878, Oktobercirculaire – aanvulling vrije uitkering 2024, d.d. 7 november 2024.

³ Cft, kenmerk Cft 202400089, Advies bij de jaarrekening 2023 Sint Eustatius, d.d. 25 juli 2024.

⁴ Sint Eustatius realiseerde over 2023 een tekort van USD 2.068.643, conform de Wet FinBES artikel 31 lid 3 jo. artikel 22 lid 2 dient Sint Eustatius dit tekort te compenseren. Sint Eustatius raamt met de derde OBW 2024 een overschot van USD 2.053.828, waarmee volledige compensatie van het tekort van 2023 binnen handbereik is.

⁵ Cft, kenmerk Cft 202400096, Reactie tweede uitvoeringsrapportage en advies tweede ontwerpbegrotingswijziging 2024, d.d. 7 augustus 2024.

⁶ Cft, kenmerk Cft 202300100, Advies bij de ontwerpbegroting 2024, d.d. 28 september 2024.

⁷ Ministerie van BZK, kenmerk 2023-0000724751, Weerstandscapaciteit en mate van liquiditeit – openbare lichamen, d.d. 28 februari 2024.

⁸ In deze tabel is sprake van afronding. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

⁹ De lokale heffingen omvatten de motorrijtuigenbelasting, toeristenbelasting, afvalstoffenheffing, onroerend goed exploitatie, luchthavengelden, zeehavengelden, leges en vergunningen.

¹⁰ Artikel 11 lid 4 van de Wet FinBES.

¹¹ Cft, kenmerk Cft 202400031, Actualisatie samenstelling collectieve sector Sint Eustatius, d.d. 12 maart 2024.